

บทความการวิจัย

การบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนในอำเภอข้างกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ธนพรชัย ชัยวิจิตร

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอข้างกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีจำนวนทั้งหมด 123 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานการประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการศึกษาพบว่า

การบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนทั้ง 5 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน และต่ำสุด ระบบสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน

ผลการเปรียบเทียบ การบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารและครู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ระบบสารสนเทศพื้นฐานโรงเรียน ระบบสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน และระบบสารสนเทศเพื่อรายงานผลงานโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนในอำเภอข้างกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนในอำเภอข้างกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาสภาพการบริหารระบบสารสนเทศปัจจุบันด้านการบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนและกำหนดประเด็นของระบบสารสนเทศ
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างเครื่องมือวิจัย
3. ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีความครอบคลุม พร้อมหลักการ กระบวนการ และขั้นตอนการบริหารงานวิชาการทุก ๆ ด้าน
4. ศึกษาสภาพการบริหารงานด้านต่างๆ ทุกภาคส่วนของสถานศึกษา นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎีการบริหาร และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบสารสนเทศ
6. สร้างแบบสอบถามแล้วไปหาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาหาความเที่ยงตรงในเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งก่อนทดลองใช้เครื่องมือ
7. นำแบบสอบถามไปดำเนินการใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
8. นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการทดลองมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารจัดการงานสารสนเทศโรงเรียนในอำเภอข้างกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยเนื้อหา 5 ด้าน ได้แก่

1. ระบบสารสนเทศพื้นฐานโรงเรียน
2. ระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับผู้เรียน
3. ระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
4. การบริหารระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน
5. ระบบสารสนเทศเพื่อการรายงานผลงานโรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยการบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พังงา ดังนี้

1. ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารและครูทั้ง 5 ด้านวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมด้านการบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนในอำเภอช้างกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.= .603) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= .656) รองลงมา คือ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= .661) และต่ำสุดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.70$, S.D.= .635) และเมื่อจำแนกรายด้านพิจารณาเป็นรายข้อ มีดังนี้

1.1 ด้านระบบสารสนเทศพื้นฐานโรงเรียน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนตามตำแหน่งด้านระบบสารสนเทศพื้นฐานโรงเรียน พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระบบการจัดเก็บเอกสาร เข้า ออกของโรงเรียน แยกจำแนกประเภท เช่น หนังสือเข้า ออก อยู่ในระดับมาก รองลงมาจัดระบบแฟ้มข้อมูลเอกสารอย่างเป็นระบบ มีการการแยกแฟ้มข้อมูล เช่น จำนวนครู จำแนกตามเพศ วุฒิ วิชาเอก ระดับตำแหน่ง และต่ำสุด มีห้องเก็บอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน

1.2 ด้านระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูตามตำแหน่งด้านระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับผู้เรียน พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน เช่น ทะเบียนวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมา มีแฟ้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น เช่น ชั้น ป. 1-6 และต่ำสุด จัดทำทะเบียนบันทึกข้อมูลในการบำเพ็ญประโยชน์และรักษาทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมของผู้เรียน เช่น การซ่อมโต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์อื่น ๆ เท่ากับ

1.3 ด้านระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูตามตำแหน่งด้านระบบสารสนเทศการบริหารวิชาการโรงเรียน พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระบบการประกันภาพคุณภาพภายในและภายนอก อยู่ในระดับมาก รองลงมา มีการส่งเสริมและสนับสนุนแก่บุคลากรทางวิชาการที่ชัดเจน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาแหล่งการ และต่ำสุด คือ มีการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา เช่น การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

1.4 ด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนตามตำแหน่งด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น คอมพิวเตอร์ และเครื่องสื่อสารอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีแผนพัฒนาการบริหารโรงเรียนที่ชัดเจน เช่น แผนระยะยาวและแผนระยะและต่ำสุด คือ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษาที่ชัดเจน

1.5 ด้านระบบสารสนเทศเพื่อรายงานผลงานโรงเรียน ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนตามตำแหน่งด้านระบบสารสนเทศเพื่อรายงานผลงานโรงเรียน พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีวัสดุอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น บันทึกเป็นแผ่น CD บทความ กราฟิก ตาราง และแผนภูมิ อยู่ในระดับ

มาก รองลงมาคือ บุคลากรรับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ เช่นระดับครูประจำวิชา และต่ำสุด คือ บุคลากรรับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ เช่น ระดับรองผู้อำนวยการโรงเรียน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอข้างกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ ที่มีต่อการบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียน โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One – way ANOVA

ผลการเปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็น ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในอำเภอข้างกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้านพบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผลวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาการบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนในอำเภอข้างกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีศรีธรรมราช เขต 2 ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญ และอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

ด้านระบบสารสนเทศพื้นฐานโรงเรียน จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนในอำเภอข้างกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า อยู่ในระดับมาก ที่ได้ผลอย่างนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารระบบสารสนเทศของแต่ละโรงเรียนมีการจัดการเป็นระบบ แต่จากข้อมูลดิบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบและส่งเสริมบุคลากรเพื่อยกระดับบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจระบบสารสนเทศต่อการนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีสำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งคอยดูแลและพัฒนาระบบงานสารสนเทศต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สะดวกในการให้บริการโรงเรียนควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อนำไปจัดซื้ออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้น

ด้านระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับผู้เรียน จากผลการวิจัยที่ พบว่า การบริหารระบบสารสนเทศโรงเรียนในอำเภอข้างกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า อยู่ในระดับมาก ควรมีการส่งเสริมบุคลากรและยกระดับบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องระบบสารสนเทศเพื่อดูแลระบบข้อมูลสารสนเทศต่อการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร

ด้านระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เพราะมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานชัดเจน มีบุคลากรรับผิดชอบ สะดวกในการสืบค้นข้อมูล แต่ข้อสังเกต ผู้บริหารและครูต้องการปรับวิถึพื้นฐานของตนเอง จึงให้ความสำคัญงานวิชาการมากกว่าด้านการเรียนการสอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไม่ได้ตามผลที่คาดหวัง

ด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน จากผลการวิจัยที่ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เพราะว่ามีนโยบายวัตถุประสงค์ และการวางแผนงานที่ชัดเจน มีการนำเอาเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมาใช้บริหารจัดการ ทำให้การบริการงานสะดวกรวดเร็ว แต่ในทางกลับกันบุคลากรบางส่วนไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ จึงทำให้ผลการบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ

ด้านระบบสารสนเทศเพื่อรายงานผลงานโรงเรียน จากผลการวิจัยที่ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศเพื่อรายงานผลงานโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เพราะมีการกำหนดรูปแบบ การนำเสนอที่ชัดเจน มีบุคลากรรับผิดชอบ มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้การรายงานผลงานของโรงเรียนรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตรงกันข้ามโรงเรียนไม่มีการนำเสนอหรือประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่อสาธารณชน ถ้ามีการประเมินคุณภาพทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้ทางโรงเรียนได้นำไปจัดซื้ออุปกรณ์จัดการเรียนการสอนด้านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. ควรมีการพัฒนายกระดับบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจระบบสารสนเทศเพื่อดูแลข้อมูลสารสนเทศและได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ
3. ควรมีสำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งคอยดูแลและพัฒนา ระบบงานสารสนเทศโรงเรียนให้สะดวกต่อการนำไปใช้ในการบริการ
4. ควรมีการสอบบรรจุข้าราชการเฉพาะตำแหน่งด้านระบบสารสนเทศโดยตรง
5. ควรมีการระบบการประกันคุณภาพระบบงานสารสนเทศโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ควรดำเนินการศึกษาครั้งต่อไปเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาเทคนิคการบริหารและการจัดเก็บข้อมูลระบบสารสนเทศระดับโรงเรียนเพื่อให้ได้ทราบข้อมูลเชิงลึกและเป็นปัจจุบัน
2. ควรมีการศึกษาการประกันคุณภาพการจัดเก็บข้อมูลระบบสารสนเทศระดับโรงเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ